

ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Л. В. ЯЩУК

**АНТРОПОНІМІЯ ЖИТОМИРЩИНИ
XVI–XVII СТ.**

Житомир – 2020

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № від 2020 року)

Рецензенти:

Гримашевич Г. І., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови Житомирського державного університету імені Івана Франка;

Митнік І., доктор габілітований філологічних наук кафедри україністики Варшавського університету (Польща);

Пахомова С. М., доктор філологічних наук, професор Інституту україністики Філософського факультету Пряшівського університету (Словацька Республіка);

Шульгач В. П., доктор філологічних наук, завідувач відділу історії української мови та ономастики Інституту української мови НАН України.

Відповідальний редактор: *Мойсієнко В. М.*

Ящук Л. В. Антропонімія Житомирщини XVI–XVII ст. / Л. В. Ящук. – Житомир : Житомирський державний університет імені Івана Франка, 2020. – 526 с.

У монографії проаналізовано зафіксовані в опублікованих та рукописних пам'ятках Житомирщини XVI–XVII ст. чоловічі іменування: виділено продуктивні і непродуктивні антропонімні моделі, формули ідентифікації простолюдинів та феодальної верхівки; визначено склад чоловічого іменника, описано його статистичну організацію в називанні представників нижчих і вищих верств населення; схарактеризовано онімну й апелятивну лексику, відображену в основах прізвищевих назв, встановлено продуктивність різних класів онімів та апелятивів у творенні прізвищевих назв представників соціальних низів і верхів; укладено словник способів ідентифікації, індекс власних особових чоловічих імен, алфавітний покажчик прізвищевих назв простолюдинів і шляхти.

Для науковців, усіх, хто цікавиться проблемами української історичної антропонімії.

ISBN XXX-XXX-XXX-XXX-X

Моїм батькам –
Валерію Миколайовичу
та Павліні Леонідівні
Литвинчукам –
присвячую

ЗМІСТ

Перелік умовних скорочень	6
Вступ	8
РОЗДІЛ 1. Способи і засоби ідентифікації особи на Житомирщині XVI–XVII ст.	11
1.1. Одночленні іменування.....	13
1.2. Двочленні іменування.....	17
1.3. Тричленні іменування.....	25
1.4. Чотиричленні іменування.....	29
1.5. Мішані, або антропоніміюно-апелятивні, іменування.....	30
РОЗДІЛ 2. Власні особові чоловічі імена Житомирщини XVI–XVII ст.	35
2.1. Варіювання чоловічих християнських імен.....	35
2.1.1. Фонетичні варіанти.....	37
2.1.2. Словотвірні варіанти.....	49
2.1.3. Частота вживання іменних варіантів християнських імен.....	64
2.2. Чоловічі слов'янські імена.....	72
2.3. Запозичені (чужомовні) імена.....	78
РОЗДІЛ 3. Лексична база прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.	80
3.1. Антропоніми в основах прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.....	81
3.1.1. Чоловічі християнські імена як твірна база прізвищевих назв.....	81
3.1.2. Жіночі християнські імена в основах прізвищевих назв.....	93
3.1.3. Слов'янські автохтонні імена в ролі мотиваторів прізвищевих назв.....	94
3.2. Антропонімно-апелятивні назви в основах прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.....	95
3.2.1. Прізвищеві назви, в основах яких відображені імена та імена-прізвиська розряду « <i>nomina personalia</i> ».....	96
3.2.2. Прізвищеві назви, в основах яких відображені імена та імена-прізвиська розряду « <i>nomina impersonalia</i> ».....	100
3.3. Апелятивні назви в основах прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.....	106
3.3.1. Апелятивні назви за родом діяльності та професією в основах прізвищевих назв.....	106
3.3.2. Апелятивні назви осіб за соціальним та майновим станом, релігійною чи ідеологічною ознакою в основах прізвищевих назв.....	112
3.3.3. Апелятивні назви за територіальною й етнічною ознакою в основах прізвищевих назв.....	114
Висновки	122
Список використаної літератури	126
ДОДАТКИ	138

ДОДАТОК А. Словник способів ідентифікації простолюдинів і шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	138
A.1. Одночленні іменування	138
A.1.1. Одночленні іменування простолюдинів на Житомирщині XVI–XVII ст.	138
A.1.2. Одночленні іменування шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	183
A.2. Двочленні іменування	187
A.2.1. Двочленні іменування простолюдинів на Житомирщині XVI–XVII ст.	187
A.2.2. Двочленні іменування шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	285
A.3. Тричленні іменування	358
A.3.1. Тричленні іменування шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	358
A.3.2. Тричленні іменування простолюдинів на Житомирщині XVI–XVII ст.	376
A.4. Чотиричленні іменування шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	378
A.5. Мішані, або антропонімічно-апелятивні, іменування	379
A.5.1. Антропонімічно-апелятивні іменування простолюдинів на Житомирщині XVI–XVII ст.	379
A.5.2. Антропонімічно-апелятивні іменування шляхти на Житомирщині XVI–XVII ст.	385
ДОДАТОК Б. Індекс власних особових чоловічих імен Житомирщини XVI–XVII ст.	389
ДОДАТОК В. Словник прізвищевих назв Житомирщини XVI–XVII ст.	398
B.1. Прізвищеві назви простолюдинів	398
B.2. Прізвищеві назви шляхти	468